

Λατινική Γραμματική

ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Α΄ ΚΛΙΣΗ

1. Η πρώτη κλίση περιλαμβάνει ουσιαστικά κυρίως **θηλυκού** γένους και σπανιότερα αρσενικού, τα οποία λήγουν σε **-a** (γεν. εν. -ae)
2. **Αρσενικά** είναι όσα δηλώνουν:
 - α) αντρικό όνομα π.χ. *Aeneas, -ae, Caligula, -ae*
 - β) αντρικό επάγγελμα π.χ. *poeta, -ae*
 - γ) ονόματα ποταμών, βουνών, λιμνών π.χ. *Trebia, -ae*
 - δ) ονόματα εθνών / λαών π.χ. *Belgae, -arum*.
3. **Ουδέτερα** ονόματα δεν περιλαμβάνονται στην α΄ κλίση.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

	Singularis	Pluralis
Nom.	-a	-ae
Gen.	-ae	-arum
Dat.	-ae	-is
Acc.	-am	-as
Voc.	-a	-ae
Abl.	-a	-is

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΩΤΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

	Singularis	Pluralis
Nom.	terr-a	terr -ae
Gen.	terr-ae	terr -arum
Dat.	terr -ae	terr -is
Acc.	terr -am	terr -as
Voc.	terr -a	terr -ae
Abl.	terr -a	terr -is

Παρατηρήσεις: Το ουσιαστικό **filia** σχηματίζει τη δοτική και την αφαιρετική πληθυντικού με κατάληξη **-is** και **-abus** για να γίνει διάκριση από το αντίστοιχο αρσενικό **filius**.

Β' ΚΛΙΣΗ

1. **Αρσενικά** είναι όσα λήγουν σε **-us**, γεν.-i και σε **-er**, γεν.-i π.χ. *dolus, doli, puer, pueri*
2. **Θηλυκά** είναι όσα λήγουν σε **-us,-i** εφόσον : είναι ονόματα γυναικών, δέντρων, νήσων, χωρών π.χ. *figus,-i, Ephesus-i*.
3. **Ουδέτερα** είναι όσα λήγουν σε **-um**, γεν.-i π.χ. *donum,-i*.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΟ - ΘΗΛΥΚΟ

	Singularis	Pluralis
Nom.	- us (er)	-i
Gen.	-i -i	-orum
Dat.	-o -o	-is
Acc.	-um -um	-os
Voc.	-e (er)	-i
Abl.	-o -o	-is

ΟΥΔΕΤΕΡΟ

	Singularis	Pluralis
Nom.	- um	-a
Gen.	-i	-orum
Dat.	-o	-is
Acc.	-um	-a
Voc.	-um	-a
Abl.	-o	-is

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΟ

	Singularis	Pluralis	Singularis	Pluralis	Singularis	Pluralis
Nom.	dol- us	dol -i	puer	pue -i	liber	libr -i
Gen.	dol-i	dol -orum	pue -i	pue -orum	libr -i	libr -orum
Dat.	dol-o	dol -is	pue -o	pue -is	libr -o	libr -is
Acc.	dol-um	dol -os	pue -um	pue -os	libr -um	libr -os
Voc.	dol-e	dol -i	puer	pue -i	liber	libr -i
Abl.	dol-o	dol -is	puer-o	pue -is	libr -o	libr -is

ΟΥΔΕΤΕΡΟ

	Singularis	Pluralis
Nom.	bell- um	bell -a
Gen.	bell -i	bell -orum
Dat.	bell -o	bell -is
Acc.	bell -um	bell -a
Voc.	bell -um	bell -a
Abl.	bell -o	bell -is

Παρατηρήσεις:

1. Σύμφωνα με το *puer* κλίνονται τα παρακάτω δευτερόκλιτα ουσιαστικά και επίθετα:
socer, vesper, liber, tener, miser
Σύμφωνα με το *liber* κλίνονται τα παρακάτω δευτερόκλιτα ουσιαστικά και επίθετα:
culter, magister, minister, sacer, καθώς και οι κτητική αντωνυμία *noster*.
2. Το όνομα *locus-i* (=τόπος) ανήκει στα ετερογενή: σχηματίζει τον πληθυντικό αριθμό ως ουδέτερο *loca-orum* (υπάρχει και ο τύπος *loci-orum* αλλά έχει τη σημασία « χωρία βιβλίου »).
3. Το *ficus* είναι θηλυκό, κλίνεται σύμφωνα με τη β' κλίση αλλά σχηματίζει και από τη δ' κλίση τους τύπους σε *-us* και *-u*.

Γ' ΚΛΙΣΗ

1. **Αρσενικά** είναι όσα λήγουν σε -o, -or, -os, -er, -es (περιτοσύλλαβα), -is, -guis, -nis. Εξαιρούνται τα ουσιαστικά arbor, soror, uxor, dos, mater που είναι θηλυκά και το ουδέτερο aes.
2. **Θηλυκά** είναι όσα λήγουν σε -as, -es (ισοσύλλαβα), -is (ισοσύλλαβα), -aus, -us, -do, -go, -io, -x, -σύμφωνο+s. Εξαιρούνται και είναι αρσενικά τα : finis, mensis, postis, hostis, unguis, penates, dux, iudex, senex, adulescens, sapiens.
3. **Ουδέτερα** είναι όσα λήγουν σε -c, -a, -l, -e, -n, -t, -ar, -ur, -us. Εξαιρούνται και είναι αρσενικά τα: consul, Caesar, augur.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΟ - ΘΗΛΥΚΟ

	Singularis	Pluralis
Nom.	- s (-)	-es
Gen.	-is	-um (-ium)
Dat.	-i	-ibus
Acc.	-em (-im)	-es
Voc.	-s (-)	-es (-is)
Abl.	-e (-i)	-ibus

ΟΥΔΕΤΕΡΟ

	Singularis	Pluralis
Nom.	- s (-)	-a (-ia)
Gen.	-is	-um (-ium)
Dat.	-i	-ibus
Acc.	-s (-)	-a (-ia)
Voc.	-s (-)	-a (-ia)
Abl.	-e (-i)	-ibus

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΤΡΙΤΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΟ- ΘΗΛΥΚΟ

	Singularis	Pluralis	Singularis	Pluralis
Nom.	lex	leg-es	civis	civ-es
Gen.	leg-is	leg-um	civ-is	civ-ium
Dat.	leg-i	leg-ibus	civ-i	civ-ibus
Acc.	leg-em	leg-es	civ-em	civ-es
Voc.	lex	leg-es	civis	civ-es
Abl.	leg-e	leg-ibus	civ-e	civ-ibus

ΟΥΔΕΤΕΡΟ

	Singularis	Pluralis
Nom.	nomen	nomin- a
Gen.	nomin- is	nomin- a
Dat.	nomin - i	nomin- ibus
Acc.	nomen	nomin - a
Voc.	nomen	nomin - a
Abl.	nomin - e	nomin- ibus

Παρατηρήσεις:

1. Σχηματίζουν τη γενική πληθυντικού σε **-ium:**

α) τα ισοσύλλαβα.

Εξαιρούνται και σχηματίζουν τη γενική πληθυντικού σε **-um** τα : *senex*, *sedes*.

β) τα περιτοσύλλαβα των οποίων το θέμα λήγει σε δύο ή περισσότερα σύμφωνα.

Εξαιρούνται και σχηματίζουν γενική πληθυντικού σε **-um** τα *mater* και *pater*.

* ισοσύλλαβα ==> όσα έχουν ίσο αριθμό συλλαβών στην ονομαστική και γενική ενικού.

περιτοσύλλαβα ==> όσα δεν έχουν ίσο αριθμό συλλαβών στην ονομαστική και γενική ενικού.

2. Σχηματίζουν την αιτιατική ενικού σε **-im και την αφαιρετική ενικού σε **-i** τα ισοσύλλαβα ονόματα πόλεων και ποταμών: *Neapolis-is*, *Tiberis-is*, *turris-is* όπως επίσης και το ελλειπτικό *vis*.**

3. Σχηματίζουν την αφαιρετική του ενικού σε **-e και **-i** τα εξής: *avis*, *navis*, *unguis*, *postis* και το *locuples*.**

4. Σχηματίζουν την αιτιατική πληθυντικού σε **-es και **-is** όσα ονόματα έχουν τη γενική πληθυντικού σε **-ium**.**

5. Σχηματίζουν τη γενική πληθυντικού σε **-um και **-ium** τα *civitas-atis*, *aetas-atis*, *dignitas-atis*, *utilitas-atis*, *virtus-utis*, *adulescens-ntis*.**

6. Σχηματίζουν τη γενική πληθυντικού σε **-ium κατ'εξάιρεση τα *vis*, *penates*, *Samnites* και *dos*.**

Δ΄ ΚΛΙΣΗ

Η τέταρτη κλίση περιλαμβάνει κυρίως ονόματα αρσενικού γένους σε **-us**. (θηλυκά είναι μόνο τα *domus -us*, *manus-us* και *ficus, -us*) και ουδέτερα σε **-u**.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΟ- ΘΗΛΥΚΟ

	Singularis	Pluralis
Nom.	-us	-us
Gen.	-us	-uum
Dat.	-ui	-ibus
Acc.	-um	-us
Voc.	-us	-us
Abl.	-u	-ibus

ΟΥΔΕΤΕΡΟ

	Singularis	Pluralis
Nom.	-u	-ua
Gen.	-us	-uum
Dat.	-u	-ibus
Acc.	-u	-ua
Voc.	-u	-ua
Abl.	-u	-ibus

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

	Singularis	Pluralis
Nom.	mot -us	mot -us
Gen.	mot -us	mot -uum
Dat.	mot -ui	mot -ibus
Acc.	mot -um	mot -us
Voc.	mot -us	mot -us
Abl.	mot -u	mot -ibus

Ε΄ ΚΛΙΣΗ

Η πέμπτη κλίση περιλαμβάνει θηλυκού γένους σε **-es**. Αρσενικό είναι μόνο το *dies*.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

	Singularis	Pluralis
Nom.	-es	-es
Gen.	-ei	-erum
Dat.	-ei	-ebus
Acc.	-em	-es
Voc.	-es	-es
Abl.	-e	-ebus

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΜΠΤΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

	Singularis	Pluralis
Nom.	di -es	di -es
Gen.	di -ei	di -erum
Dat.	di -ei	di -ebus
Acc.	di -em	di -es
Voc.	di -es	di -es
Abl.	di -e	di -ebus

Παρατηρήσεις:

1. Μόνο τα ονόματα *dies-diei* και *res-res* έχουν ολόκληρο τον πληθυντικό.
2. Τα υπόλοιπα ονόματα της πέμπτης κλίσης είναι ελλειπτικά αφού σχηματίζουν ομαλά τον ενικό αλλά στον πληθυντικό έχουν μόνο ονομαστική, αιτιατική και κλητική (π.χ. *facies-facie*, *effigies-effigiei*, *species-speciei* και *spes spei*).
3. Το όνομα *fides* έχει μόνο ενικό αριθμό.